

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 115. Argumentum centesimum quintum. Ex eo quòd opera ad
probandam magnorum peccatorum pœnitentiam adeò necessaria
existimarint SS. PP. ut pœnitentiam ipsorum, ad finem vitæ dilatam,
habuerint ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

dum medicinæ leges) ut possit medicina proficere. *Nemo dicit Medico corporali, quemadmodum sit curandus (ait in Psal. 37.) novit Medicus: quæ singulis vulneribus medicamenta conveniant, novit quando & quomodo applicanda sint. Si dixerit Medicus medicinæ genus, quo curari ager debeat, & ille sollicitus, discedit Medicus, & agrum relinquat. Vide eum, qui curari velit, omni genere Medico acquiescentem. Si acquiescat Medicus spiritalis ægroti præmaturè curari volenti, contra medicinæ regulas agens, legitimè ipse non miseretur, dicit ferm. 5. in Psal. 118.*

1199 Et idè Chrysoström homil. 14. in 2. ad Corinth. Sacerdotem illum verè benignum & misericordem erga peccatores dicit, non qui citò solvit, sed qui tamdiu medicantibus eum dolorosè penitentia vinculis ligat, donec correctum viderit: *non est (inquit) quòd hanc rem crudelitatis ac severitatis esse arbitreris, sed SUMMÆ CLEMENTIÆ ET BENIGNITATIS, PRÆSTANTISSIMÆQUE MEDENDI RATIONIS, NEC VULGARIS ERGA PECCATORIS SALUTEM CURÆ.* Auream hanc Aurei Oris sententiam meminime non semel descripsisse; sed repetere non piget, ad reuendendam importunam simul & imperitam quorundam Juniorum querimoniam, inclamare non cessantium assertionem nostram esse nimis duram, & immisericordem, continereque rigorem impracticabilem. Dura potius & immisericors est opinio ipsorum, continetque laxitatem, Sanctorum iudicio absque ingenti animarum exitio impracticabilem.

1200 Nec verò Sanctorum doctrinam eludere possunt dicendo, quòd solùm voluerint peccatores in vinculis detinendos, non ad remissionem mortalis culpæ, sed ad satisfactionem pro pena temporali, vel ad extirpandas peccatorum reliquias, habitusque ex peccato restantes. Contrarium quippe conflatum ex dictis cap. 37. §. 5. & cap. 41. §. 24. Tum ex eo quòd S. Ambrosius l. 2. de penit. cap. 9. dicit, quòd utique *nonnulli idèd postulant penitentiam, ut statim sibi reddi Communionem (per absolutionem) velint: hi non tam se solvere (à culpa) cupiunt, quàm eà Sacerdotem ligare. Suam enim conscientiam à culpa reatu non exiunt, & Sacerdotis induunt. Præceptum est, nolite dare sanctum canibus, &c.* Quæ postrema verba manifestum faciunt, peccatores illos nondum esse iustificatos.

CAPUT CXIV.

Argumentum centesimum quartum.

Ex modo quo veteres SS. Patres processerunt in determinandis nonnullis casibus, magnorum peccatorum reconciliationem concernentibus.

1201 **E**X modo quippe illo manifestè conficitur, SS. Patres non censuisse iudicium de sufficienti dispositione magni peccatoris ad reconciliationem, seu absolutionem, adèd facile, ut ad id sufficeret Sacerdoti, fidem habere penitenti, fetoto corde contritum æserenti, dum ratio manifesta non apparet in contrarium. Quinimò rectum eadè de re iudicium, post lapsum in enorme peccatum, visum est ipsis negotium tanti momenti, ut novo insolitoque casu occurrente, Episcopi se solis non auderent eadè de re iudicium ferre, sed plures Cœpiscopos consuluerent, vel etiam ad id determinandum Concilia congregarent, uti videre est in epist. 23. Cypriani l. 3. in qua habetur, sex Episcopi Cyprianum consuluisse, nec se solis determinare aulos fuisse, an post triennii penitentiam, seruenti & generoso animo peractam, reconciliatio iis tunc concedi posset, qui coram Magistratu & populo tormenta fortissimè passi triumpharant, sed postea gravissimis à Proconsule pœnis diutissime cruciati, Christum tandem negaverant. Super quo

puncto sex illi Episcopi non solùm Cyprianum consuluerunt, sed & ipsum rogarunt ut & alios ipse Episcopos consuleret. Quibus respondens Cyprianus, laudat iustum ipsorum in re tanta errandi timorem: *Quoniam scripsisti, ut cum pluribus Collegis de hoc ipso tractem plenissimè, & res tanta exigit majus & impensius de multorum collatione negotium: tractabo cum singulis plenius, ut de eo quòd consulisti figatur apud vos, & referretur vobis firma sententia, multorum consilio ponderata.*

Quod plus est, nec ipse Cyprianus, nec Clerus Romanus (ad quem Ecclesiæ cura per mortem S. Fabiani Pontificis devoluta erat) ausi sunt quidquam determinare circa lapsos in ea, quæ tunc fuit, persecutione. Quippe Cyprianus expectandum censuit perfectionis finem, ut Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Confessores ad aliquid determinandum convenire possent. Clerus verò Romanus, approbat Cypriani cunctatione, respondit, expectandam novi Pontificis creationem.

Quid quæso opus tantæ Episcoporum cunctatione, & consultatione, si signum sufficientis animi satis penitentis, etiam in magno peccatore, etiam consuetudinario & recidivo, erat vel solum dictum penitentis (ratione manifestè non existente in contrarium) vel humilis confessio istius criminis, vel momentaneus gemitus, etiam non obstante cito & facili, imò & frequenti relapsu, prout Juniores pratendunt?

CAPUT CXV.

Argumentum centesimum quintum.

Ex eo quòd opera ad probandam magnorum peccatorum penitentiam adèd necessaria existimarint SS. Patres, in penitentiam ipsorum, ad finem vite dilatam, habuerint valde dubiam & suspectam; eo quòd eam probare non possent per opera, sed per verba dimittat & gemitus.

AD fidem magnis peccatoribus adhibendam, & absolutionem impendendam, sanctis Patres contentos non fuisse linguâ, seu verbali protestatione, vel etiam gemitibus momentaneis ipsorum, sed opera, tanquam signa probantia, vitæque emendationem requisivisse, constat ex dictis cap. 55. & 56. Ex dictis etiam cap. 36. certum est, eorumdem peccatorum penitentiam, ad finem vitæ dilatam, iisdem Patribus admodum fuisse suspectam & dubiam. Et ob plures quidem rationes Patribus ita visum: sed earum una, nec minima fuit, quòd veram solidamque penitentiam non ex verbis & gemitibus sterilibus, sed ex operibus dijudicandam, per eaque probandam censuerint. Hanc quippe rationem profert Augustinus ferm. 57. de tempore, vel fortè Cælarus fermone nunc 255. in Append. ferm. Aug. *Errares proximos (inquit) relinquant, quem graviam atque ingentium peccatorum conscientia gravat, & penitentiam petat, ut... ex omni logesi satisfactione mundeatur. Nec ad illud se servet, ut in extremo vite sue tempore tunc penitentiam petat, quando jam agere non possit. Inutilis est enim, dilectissimi, ista persuasio. Parum est peccatorem penitere, nisi penitentiam peregerit. Ad emendanda enim crimina vox penitentis sola non sufficit: nam in satisfactione ingentium peccatorum non verba tantum, sed opera queruntur. Datur quidem, etiam in extremis, penitentia, quia non potest denegari. Sed aures tamen esse non possumus, quod qui sit penitentiam lapsus? Quomodo agit penitentiam in extremis vite finibus constitutus? Quomodo penitentiam agere possit, qui nulla jam pro se opera sit*

isfactionis operari potest? Et idem pœnitentiæ, quæ ab infirmo petitur, infirma est. Pœnitentiæ, quæ a moriente tantum petitur, timore ne ipsa moriatur. Videatur Cæsari sermo 57. ubi de tali peccatore dicit: Pœnitentiæ illi dare possum; integram tamen securitatem dare non possum. Deus tamen... ipse scit, quâ fide, aut quâ intentione animi pœnitentiæ petit. Ego vero timeo, ne forte iste talis pœnitens nec in conscientia sua habuerit, quod in operibus non ostendit. Quia etsi cor videre non possumus, tamen, secundum Evangelicam sententiam; "ex fructibus eorum cognoscetis eos, &c.

1205 Videatur & Morinus l. 1. c. 17. ubi sic: Si (peccatores) morbo correpti pœnitentiæ petebant... reconciliationem concedebant (antiqui Patres) pœnitentiâ nullâ, aut brevi impoſitâ; agros autem tantum indicatâ, eâ conditione, ut si morbo superſites eſſent, eam exequerentur. Sed cum, præter verba, gemitusque morientis, nihil eſſet iis de ſinceritate, & iuſta quantitate compunctiōis ejuſmodi compertum, de ſalute tardè pœnitentium diſſidere plurimum, nihil velle certi affirmare prædicabant.

CAPUT CXVI.

Argumentum centesimum sextum.

Ex eo quod pœnitentiæ eorum, qui confessa crimina facile, citò ac frequenter repetunt, majorem habeat apparentiam pœnitentiæ theatricalis, quam ſolidæ & veræ.

1206 Ejuſmodi pœnitentiâ Chryſoſtomus apud Stephanum noſtrum à S. Franciſco Xaverio theatrialem vocat, nec abſque ratione. Quid eſt enim quod duorum v. g. in Theatro pugnantium, dum unus velut ab altero occiſus procumbit, occiſio ipſius non reputatur niſi theatricalis, niſi quia ſic occiſus, poſt Tragediam, ſurgit, vivit, agit ut antè? Quid eſt ſimiliter, quod lachrymæ uxoris, ſuper mariti morte plorantis, ſed ſtatim poſt exequias ridens, gaudens, ſaltantis, jocularis ut antè, comica reputantur, potiùs quàm veræ, niſi eandem ob rationem? Quo ergo fundamento nos, qui cor hominis non videmus, ſed externa dumtaxat opera; quo (inquam) fundamento, aliud iudicabimus de pœnitentiâ ejus, qui, poſt confeſſa grandia crimina, ridet, ſultat, jocularatur, delicioſè flagitioſèque vivit, & agit, ut antè, niſi quod comica potiùs & theatricalis fuerit, quàm verâ & ſolidâ? Nullus quippe in ipſis, poſt Confeſſionem, apparet effectus veræ ſolidæque pœnitentiæ, magis quàm in pœnitentibus comicis, & theatricalibus, poſt Comœdiam; ſed vita carnalis, voluptuoſa, ſuperba, vana, flagitioſa, gentilis, ut antè.

CAPUT CXVII.

Argumentum centesimum ſepſimum.

Ex eo quod, ſecundum doctrinam Sanctorum, abſque cautione operum, credendum non ſit exiſtentibus in occasione proxima peccati moralis, eam ſe deſerturos pollicentibus, poſteaquam fidem de eo datam ſervare neglexerunt. Cur ergo potiùs, abſque cautione operum, credendum eſt conſuetudinariis, & recidivis, emendationem pollicentibus, poſteaquam fidem de eo datam non ſervarunt, ſed neglexerunt?

1207 Conſequentia bona eſt: cum par ratio ſit conſequentis, atque antecedentis; nec peccator magis credibilis ſit in uno quàm in altero caſu; nec S. Thomas de uno aliter quàm de altero philoſophetur. Vel ergo neutri, abſque operum cautio-

ne, vult eſſe credendum, vel utrique. Quod nullo modo eſt verſimile.

Ipii quidem, tam in caſu antecedentis, quàm in caſu conſequentis eſſe credendum, ubi ratio manifeſta non apparet in contrarium, exiſtunt Carolus ab Aſſumpt. in Pentologo ſuo Diaphorico fol. 98. hiſce verbis: Qui promiſiſſe ſepius dimittere occaſionem peccandi, & non dimiſiſſe, non idem præſumitur non habere voluntatem relinquendi, nec ex hoc præſe capite debet ei, titulo indiſpoſitionis, ſeu deficientis voluntatis, denegari abſolutio.

1208 Sed in eo, ſicut & in aliis ſuis multis de pœnitentiâ opinionibus, ipſe eſt ſingularis, & non ſolum contradicit Theologis paſſim omnibus, ſed & Conciliis, Patribus, & Sanctis noviffimis, Thomæ Villianovano, Franciſco Xaverio, Carolo Borromæo, & Saleſio.

Siquidem Concilium Lateranenſe II. can. 22. ſic habet: Falfa ſit pœnitentiâ, cum pœnitens ab officio, vel curiali, vel negotiali non recedat, quod ſine peccato oſi nullâ ratione prævalet.

Concilium etiam Romanum anni 1078. ſub Gregorio VII. Quicumque miles, vel negotiator, vel alicui officio deditus, quod ſine peccato exerceri non poſſit... recognoſcat ſe veram pœnitentiâ non poſſe peragere, per quam ad æternam vitam valeat pervenire, niſi negotium derelinquat, vel officium deſerat, &c.

Similiter loquitur S. Gregorius homil. 24. in Evangelia. Falſi proinde pœnitentes ſunt, adedque ad abſolutionis beneficium indiſpoſiti, qui ejuſmodi occaſionem non dimittant, talesque habendi ſunt, qui adhuc in ea ſunt, poſtquam eam deſerere ſapiùs polliciti ſunt. Neque enim peccatum toto ſe corde odille, firmumque atque efficaci illius vitandi propoſitum habere credendi ſunt, juxta SS. Patres, qui dum proximam illius occaſionem abjicere poſſunt & debent, fidem datam de ea abjicienda violantes, in ea voluntariè perſiſtunt.

1209 Et idem S. Thomas Villianovanus conc. in ſer. 6. poſt Domin. 4. Quadrag. poſtquam §. 2. protulit memorabilem hanc ſententiam: Sunt qui tenerritudine animi pro commiſſiſ & gemitus imo peſtore mittunt, & oculorum ſonte lachrymas aſſuenter effundunt; ſed nullo animi vigore peccati fugam à ſe abjiciunt. Statim enim poſt lachrymas redeunt ad plorata. Hiſ à Chriſto dicitur: "Tolle lapidem." Quæſi dicat, placeat quod commiſſa ploratis; ſed deplorata iterum non repetatis. Quæ enim lavatur à mortuo, & iterum tangit mortuum, quid illi proſuit lavatio? §. 3. Quidam (inquit) cum peccati etiam propoſitum peccandi ſibi reliquiſſe videntur, ſed occaſiones delinquendi non ſurgunt. Hi per Confeſſionem non ſuſcitantur: quia non omnino ſerâs exiſtunt... Fruſtrâ enim oculus plorat, ſi animus in crimine perſeſerat. O peccator! ſi verè ploras, veni foras. Fuge concupiſcentiam, expelle mulierculam, ſolve catenam. Aliæ non credo lachrymi... Etiamſi milies juraveris, etiamſi obteſtando promiſeris, nunquam tibi credam. Illam autem qui à Domino vivificatus, deſiderio ſalutis, à vitiorum ſepulchro foras egreditur, vos, ô Sacerdotes! ſolvite, & ſinite abire. Cavete, ne eum in ſepulchro ſolvatis. Priùs exeat, ut ſolvatur... Priùs ergo vadat, & concubinam à domo pellat... Et tunc ad Confeſſarium redeat, & abſolvatur. Hic eſt rectus ordo, hic in Lazari ſuſcitatione à Domino ſervatum. Hunc ordinem ne tranſgrediaris. O Medice! cur ſacientem ſolvit? Cur indigno veniam promittis?... Heu! Heu! in domo Dei horrendum vidi. Paſtores, oves Domini jugalantes. Medicos, populi ſui ægrotos occidentes. Judices, turpibus adblandientes. Cenſores, flagitia palpantes. Cæcos, gregem Domini dirigentes... O miſeri, animarum non curatores, ſed interfectores.